

TRIBUNAL POTVRĐUJE KAZNU I OSLOBAĐAJUĆU PRESUDU ZA ZLOČINE U MAKEDONIJI

Author: Velma Šarić

Bivši policajac će odslužiti kaznu, dok je ministru potvrđena oslobađajuća presuda.

Piše: Velma Šarić iz Sarajeva (TU br. 646, 24. maj 2010.)

Žalbeno veće Haškog tribunala je protekle sedmice potvrdilo dvanaestogodišnju zatvorsku kaznu koja je izrečena bivšem makedonskom policajcu Johanu Tarčulovskom, kao i oslobađajuću presudu bivšem makedonskom ministru Ljubetu Boškoskom. Njih dvojica su bili optuženi za zločine nad Albancima počinjene 2001. godine.

Tarčulovski i Boškoski su bili okrivljeni za ubijanje, nasumično razaranje gradova, naselja ili sela, te okrutno postupanje prema Albancima. Prvi od njih je bio optužen po osnovu individualne, a drugi na temelju komandne krivične odgovornosti. Naime, Tarčulovski i ostali počinitelji zločina bili su potčinjeni Boškoskom.

Obe žalbe koje su u međuvremenu podnete – Tarčulovskog na osudu, kao i žalba tužilaštva na oslobađajuću presudu Boškoskom – odbačene su.

Od svih slučajeva procesuiranih pred Tribunalom, jedino se ovaj tiče Makedonije, pa je i izricanje žalbenih presuda izazvalo veliko interesovanje. U sudnici je bilo prisutno osamdesetak ljudi iz Makedonije – uključujući zvaničnike, novinare i rođake.

Sudija koji je predsedavao žalbenim većem, Patrik Robinson (Patrick Robinson), izjavio je protekle sedmice: „Sudsko veće je Johana Tarčulovskog proglasilo krivim za naređivanje, planiranje i podsticanje ubijanja, uništavanja i okrutnog postupanja – što su, prema Članu 3 statuta, kršenja običaja ratovanja. On je osuđen na zatvorsku kaznu u trajanju od 12 godina. Ljube Boškoski je oslobođen svih optužbi.“

Tarčulovski je 2008. osuđen zbog toga što je „naredio, planirao i podsticao zločine počinjene nad Albancima tokom policijske operacije koja je 12. avgusta 2001. izvedena u selu Ljuboten, na severu Makedonije“.

Sudsko veće je zaključilo da su makedonski policajci iz jedinice kojom je komandovao Tarčulovski izvršili napad na Ljuboten u kojem su Albanci bili ubijani; više desetina kuća je spaljeno; dok je preko stotinu albanskih stanovnika sela bilo pritvoreno i potom zlostavljano ili tučeno.

Tarčulovski je proglašen krivim zbog toga što je naređivao, planirao i podsticao ubistva Ramija Jusufija, Sulejmana Bajramija i Muharema Ramadanija. U pitanju su makedonski državljani albanske nacionalnosti.

„Činjenica da mu je bilo naređeno da rukovodi operacijom ne oslobađa ga krivične odgovornosti ukoliko je pri izvršenju tog naređenja drugim licima naložio da počine zločin“, dodao je sudija Robinson pri obrazlaganju žalbene presude.

Žalbeno veće je zaključilo da je sudsko veće zauzelo ispravan stav pri ocenjivanju težine optužbe da je on izvršavao naređenja svojih pretpostavljenih.

Tarčulovski je naveo sedam osnova za svoju žalbu.

Svih sedam je odbačeno, pri čemu je žalbeno veće potvrdilo da je operacija u Ljubotenu izvedena sa ciljem neselektivnog napada na Albance i njihovu imovinu. Takođe je potvrđeno da je Tarčulovski tom prilikom lično rukovodio policijom.

Obrana Tarčulovskog je u žalbi tvrdila da dotična operacija predstavlja slučaj državne upotrebe sile u cilju samo-odbrane za vreme unutrašnjeg oružanog sukoba – kako je nazvala ono što se u Makedoniji dešavalo tokom 2001.

Međutim, sud je zaključio da takvo pribegavanje sili ne isključuje mogućnost da neki zločini koji su za to vreme počinjeni budu okarakterisani kao ozbiljno kršenje međunarodnog humanitarnog prava.

U samom procesu, sud je primenio zakone ili običaje ratovanja, nezavisno od toga da li je Makedonija preduzela legitimnu akciju samo-odbrane od terorista ili nije.

Tužilaštvo se na oslobađajuću presudu Boškoskom žalilo isključivo po osnovu pravnih i činjeničnih pogrešaka.

Boškosi je oslobođen optužbe da nije istražio i kaznio zločine koje su počinili njegovi potčinjeni.

„Tužilaštvo tvrdi da je sudsko veće počinilo pravnu pogrešku kada je insistiralo na tome da po Članu 7(3) statuta nadređeni samo treba da dostavi izveštaj nadležnim vlastima – što bi značilo, da pokrene istragu o navodnom zločinačkom ponašanju“, kazao je sudija Robinson.

„Na temelju tog zaključka, sudsko veće je smatralo da nije pokazano da g. Boškosi nije preduzeo neophodne i razumne mere. U kontekstu ovog predmeta, moguće je razumno posumnjati u opravdanost oslobađanja g. Boškskog od optužbe da nije kaznio odgovorne na temelju informacija pravosudnih organa.“

Sudija Liu Dakun (Liu Daqun) je imao izdvojeno mišljenje. On je naglasio kako nadređeni mora preduzeti „aktivne mere“ spram svojih potčinjenih, „kako bi osigurao da ti potčinjeni, ukoliko je to neophodno, budu izvedeni pred lice pravde“.

Mogućnost da nadređeni „ne učini ništa, a bude oslobođen odgovornosti“ – kaže u svom pismenom obrazloženju Liu Dakun – „veoma je zabrinjavajuća“.

Međutim, sudija Liu Dakun se priklonio ostalim članovima žalbenog veća kada je u pitanju potvrda oslobađajuće presude.

Tarčulovski je uhapšen i poslat u pritvorsku jedinicu Tribunala u martu 2005. Boškosi je bio prebačen iz pritvora u Hrvatskoj, gde je boravio po drugom osnovu. U Hag je stigao u isto vreme kada i Tarčulovski.

Tarčulovski će ostati u pritvorskoj jedinici dok se ne postigne sporazum sa državom u kojoj će odslužiti kaznu. U nju će mu biti uračunato i vreme koje je od 2005. proveo u pritvoru, tako da bi iz zatvora mogao da izađe najranije 2013. godine, nakon što bude odslužio dve trećine kazne.

Velma Šarić je obučena novinarka IWPR-a iz Sarajeva.

Location: Balkans

Topic: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/tribunal-potvr%C4%91uje-kaznu-i-osloba%C4%91aju%C4%87u-presudu-za-zlo%C4%8Dine-u-makedoniji>